

PRESENTACIÓ

Sanitat
CFGM **Farmàcia i parafàrmacia**

Dispensació de productes parafarmacèutics

Benito Hernández | Elena Martínez

NUCLI FORMATIU 6

PRODUCTES PER A LA HIGIENE BUCODENTAL

La higiene bucodental

La **higiene bucodental** manté la cavitat bucal neta i prevé diferents problemes de salut.

- Alguns productes d'higiene bucodental tenen una finalitat **cosmètica**.
- D'altres, a més, compleixen funcions de **tractament** o **prevenció** de malalties.
- Entre els productes per a la higiene dental, trobem alguns **productes sanitaris**.

És important adquirir hàbits d'higiene bucodental des de la infància i mantenir-los al llarg de la vida.

La higiene bucodental

Anatomia bucodental

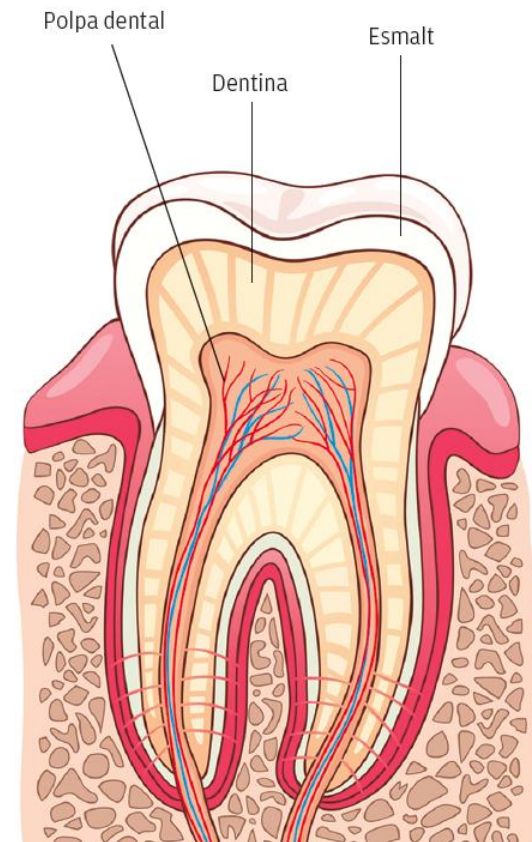
- La **cavitat bucal**:
 - És la primera part del **tub digestiu**.
 - És on s'inicia el procés de **digestió**.
 - Està delimitada pels **llavis**, les **galtes** i el **paladar tou**.
 - A l'interior hi trobem la **llengua** i les **dents**.

La higiene bucodental

Anatomia bucodental

Les dents

- Són elements molt durs enclavats als maxil·lars superior i inferior.
- Cada una:
 - Té:
 - Una **part visible**.
 - Una **arrel** dental, oculta a la geniva.
 - Està composta per tres **zones**:
 - La **polpa dental**.
 - La **dentina**.
 - L'**esmalt**.

La higiene bucodental

Principals trastorns bucodentals

- Els principals trastorns bucodentals són els següents:
 - *Placa bacteriana.*
 - *Càries.*
 - *Halitosi.*
 - *Dents sensibles.*
 - *Gingivitis.*
 - *Malaltia periodontal.*

La higiene bucodental

Principals trastorns bucodentals

Placa bacteriana

La **placa bacteriana** o **biofilm dental** és:

- Una capa viscosa formada per bacteris i restes alimentàries.
 - La principal causa de les càries i de gingivitis.
-
- Pot dipositar-se sobre dents naturals o artificials.
 - Si no és remoguda, adquireix duresa i un color blanc cremós, groguenc o marró.
 - Per eliminar-la, és important **raspallar-se les dents** després de cada menjada.
 - Els bacteris de la placa aprofiten els residus alimentaris per produir **àcids** que causen càries i gingivitis.

La higiene bucodental

Principals trastorns bucodentals

Càries

La **càries dental** és la destrucció localitzada a la superfície d'una dent.

- És **multifactorial** (saliva, dieta, placa bacteriana).
- **Per evitar-la**, es recomana:
 - Eliminar la placa amb el raspallat, i l'ús de sedes dentals i de raspalls interproximals.
 - No picar entre menjades o raspallar-se les dents després de fer-ho.
 - Proporcionar la quantitat de fluor adequada.
 - Evitar menjar aliments cariogènics: dolços, begudes amb sucre...
 - Visitar el dentista per eliminar la placa i el càlcul dental.

La higiene bucodental

Principals trastorns bucodentals

Halitosi

L'**halitosi** és un trastorn que es manifesta amb mal alè o alè fètid.

- La persona que pateix halitosi no percep el seu mal alè.
- **Factors** que poden provocar-la:
 - Sequedat de boca.
 - Situacions d'estrès.
 - Alguns fàrmacs.
 - Dietes riques en proteïnes.
 - Ingestió de certs aliments, espècies o cafè.
 - Algunes malalties no bucal.
- Per tractar-la és important determinar-ne la **causa**.

Un 80% dels casos d'halitosi són d'origen bucal, mentre que el 20% restant tenen l'origen en altres malalties.

La higiene bucodental

Principals trastorns bucodentals

Dents sensibles

La **hipersensibilitat dental** és un dolor dental davant de certs estímuls, derivat de l'exposició de la dentina.

- Es manifesta enfront del fred, la calor, els àcids, el raspallat i els dolços.
- L'**exposició de la dentina** es pot veure afavorida per:
 - Pèrdua d'esmalt o esmalt defectuós.
 - Recessió gingival.
- No atendre aquest trastorn pot derivar en altres problemes bucals.
- Per **disminuir-ne els símptomes** es recomana:
 - Utilitzar raspalls dentals amb **filaments suaus**.
 - Aplicar una bona tècnica de **raspallat**.
 - Usar un tractament diari d'agents **dessensibilitzants**.

La higiene bucodental

Principals trastorns bucodentals

Gingivitis

La **gingivitis** és una inflamació de les genives que es caracteritza per envermelliment, inflamació o sagnat.

- N'afavoreixen l'**aparició**:
 - La **higiene bucal precària**.
 - La presència de **placa bacteriana**.
- És **reversible**, tot i que pot persistir en el temps.
- Pot derivar en una *malaltia periodontal*.

La higiene bucodental

Principals trastorns bucodentals

Malaltia periodontal

Les **malalties periodontals** són malalties que afecten els teixits que envolten i subjecten les dents als maxil·lars.

- Són de **naturalesa inflamatòria** i de **causa infecciosa**.
- Comencen com una gingivitis.
- Si afecten els teixits periodontals profunds, es destrueixen l'os i el lligament que suporten i subjecten les dents.
- Si no es tracta, evoluciona:
 - Destruint tot el suport de la dent.
 - Ocasionant-ne la pèrdua.

La higiene bucodental

Efectes i com dur-la a terme

- La correcta **higiene bucodental** permet:
 - Evitar les malalties i trastorns bucals.
 - Mantenir la capacitat de masticació i una digestió correcta.
 - Parlar amb normalitat.
- Per tenir una bona **salut bucodental** cal:
 - Mantenir una dieta equilibrada i baixa en sucres.
 - Evitar el consum de tabac.
 - Visitar el dentista periòdicament.
 - Adoptar bons **hàbits** d'higiene bucodental, que inclouen:
 - Raspallar les **dents**.
 - Netejar la **llengua** i els **espais interdentials**.

El registre DENT

- Els productes per a la higiene bucodental es consideren **cosmètics**.
- Molts d'ells:
 - Actuen en el **tractament i prevenció** de malalties.
 - Es poden identificar perquè queden inclosos en el **registre DENT**.
 - Tenen assignat un **número de registre** que consta a l'etiqueta.

Recorda que un codi DENT està format per una sèrie de números i acaba sempre en *-DENT*.

El registre DENT

La inclusió en el registre DENT

- L'empresa fabricant ha de sol·licitar el **número de registre** a l'AEMPS.
- Aquesta l'atorga en funció del dossier presentat i de les característiques específiques del producte.
- Les empreses detallen a quina **categoria** està inclòs el producte:
 - Antiplaca.
 - Blanquejador.
 - Xiclet.
 - Producte que es dissol a la boca.
 - Higiene dental.
 - Higiene bucal.
 - Prevenció de càries.
 - Prevenció de gingivitis.
 - Material auxiliar d'odontologia.
 - Antisèptic.
 - Revelador de placa.
 - Altres dentífrics.
 - Prevenció de periodontitis.
 - Una altra finalitat (en aquest cas, cal especificar quina).

Els productes per a la higiene bucodental

- Els principals productes per a la higiene bucodental que trobem a l'oficina de farmàcia són:
 - *Pastes dentals.*
 - *Col·lutoris.*
 - *Blanquejants.*
 - *Xiclets i comprimits.*

Els productes per a la higiene bucodental

Pastes dentals

Les **pastes dentals** són preparats semisòlids formats per una fase sòlida i una fase líquida destinats a netejar les dents amb el raspallat.

- Són **mescles** formades per una suspensió de pólvores en aigua.
- Les pólvores netegen la superfície dental per **fricció**.
- El seu principal mecanisme d'acció és l'**abrasió**.

Components d'una pasta dental

	Components	Funció	Compostos més utilitzats
Fase sòlida	Abrasius	Netegen la superfície dental per fricció. S'utilitzen en una proporció d'entre el 10 % i el 50 %, que determina l'abrasivitat final del dentífric.	Carbonat càlcic Fosfat càlcic Sílice
Fase líquida	Humectants	Retenen l'aigua i eviten que la pasta dental s'assequi.	Sorbitol Glicerina Polietilenglicol Propilenglicol
	Tensioactius	Per la seva acció detergent, faciliten l'eliminació de restes d'aliments i de la placa bacteriana.	Lauril sulfat sòdic
	Gelificants	Impedeixen la separació de les dues fases.	CMC sòdica Goma de xantè Alginats Bentonita Carragenats
	Additius	Milloren la conservació o l'estabilitat del producte o les seves característiques finals.	Conservadors Aromatitzants Edulcorants

Els productes per a la higiene bucodental

Pastes dentals

Tipus de pastes dentals segons la seva abrasivitat

- L'**abrasivitat** o nivell de força de fricció es mesura:
 - **Per comparació** amb uns valors estàndard.
 - Mitjançant el **mètode RDA** (*Radioactive Dentine Abrasion*).
- Utilitzarem pastes dentals amb una abrasivitat:
 - **Suficient**, per garantir la neteja.
 - **No massa alta**, per no danyar la dentina.
- Segons la seva abrasivitat, distingim entre pastes dentals amb:
 - **Abrasivitat baixa**: $RDA < 80$.
 - **Abrasivitat mitjana**: $RDA = 80-100$.
 - **Abrasivitat alta**: $RDA = 100-150$.

Els productes per a la higiene bucodental

Pastes dentals

Tipus de pastes dentals segons la seva funció prioritària

- **Pastes antiplaca bacteriana.** Compostos més utilitzats:
 - **Clorhexidina.** És potent, però enfosqueix l'esmalt.
 - **Triclosan.** Té acció antiinflamatòria i antibacteriana.
- **Pastes amb fluor.** El fluor té diferents **propietats**:
 - Ajuda a calcificar les peces dentals en fase formativa.
 - Augmenta la resistència de l'esmalt.
 - Disminueix la sensibilitat dental.
 - Té acció antiplaca bacteriana.
- **Pastes dessensibilitzants.**
- **Pastes blanquejadores.**
- **Pastes antiinflamatòries i epitelitzants.**

Els productes per a la higiene bucodental

Col·lutoris

Els **col·lutoris** són líquids que serveixen per glopejar.

- Tenen pràcticament la mateixa composició dels dentífrics, però **no duen abrasius**.
- S'utilitzen **després del raspallat** per completar la higiene bucodental.

Els productes per a la higiene bucodental

Col·lutoris

Tipus de col·lutoris segons la seva funció

Hi ha diferents tipus de col·lutoris amb **registre DENT**:

- **Col·lutoris per a la prevenció de càries:**

- Contenen **fluor**.
- N'hi ha de dos **tipus**:
 - Col·lutoris de fluor **diaris**.
 - Col·lutoris de fluor **setmanals**.

- **Col·lutoris antiplaca bacteriana:**

- Contenen agents antiplaca.
- Són eficaços per prevenir i tractar la **malaltia periodontal**.

- **Col·lutoris contra l'halitosi** (causa d'origen bucal).

Els productes per a la higiene bucodental

Blanquejants dentals

Els **blanquejants dentals** són productes o tractaments per blanquejar les dents tacades o grogues.

- Molts s'apliquen només en els establiments d'odontologia.
- En disposem d'alguns en farmàcies i parafarmàcies.
- La majoria:
 - Són en forma de **gel**.
 - S'apliquen com una **pasta dental**.
- Els d'**ús domèstic** s'han d'utilitzar:
 - Seguint les **instruccions** del fabricant o de l'odontòleg/a.
 - Amb la **freqüència** que aquests hagin establert.
- Si no són eficaços, es recorrerà a un **blanquejament professional**.

Els productes per a la higiene bucodental

Xiclets i comprimits per a la higiene dental

- Trobem dos **grups** bàsics de productes:
 - **Xiclets i comprimits per a la boca seca:**
 - Estimulen la secreció de **saliva**.
 - Alleugen la sensació de boca seca.
 - Prevenen el **mal alè** i l'aparició de **càries**.
 - **Comprimits reveladors de placa:**
 - Són per a persones amb problemes per raspallar-se.
 - **Acoloreixen** les zones on hi ha placa.
 - Posen en evidència quines **zones** no s'han raspallat prou bé.

Productes sanitaris per a la higiene bucodental

- A les farmàcies hi trobem productes per a la higiene bucodental que entren en l'àmbit dels productes sanitaris:
 - *Raspalls dentals.*
 - *Sedes i cintes dentals.*
 - *Netejadors linguals.*
 - *Cons de goma.*
 - *Irrigadors dentals.*

Productes sanitaris per a la higiene bucodental

Raspalls dentals

Els **raspalls dentals** són petits raspalls destinats a raspallar i netejar les peces dentals.

- Són el millor instrument per a l'**eliminació mecànica** de la placa bacteriana.
- Els **tipus** més habituals són:
 - *Normals.*
 - *Interdentals.*
 - *Elèctrics.*
 - *Per a dentadura postissa.*
 - *Ortodòntics.*

Productes sanitaris per a la higiene bucodental

Raspalls dentals

Raspalls dentals normals

- Són els **tradicionals** per al raspallat manual.
- El seu **disseny** fa més fàcil raspallar totes les superfícies dentals.
- Els **filaments**:
 - Són de **material sintètic**.
 - Tenen les **puntes arrodonides i polides**.
 - Determinen la **classificació** dels raspalls en:
 - Suaus.
 - Intermedis.
 - Durs.
 - Sensibles.
 - Ultrasuaus.

És recomanable substituir els raspalls dentals cada tres mesos d'utilització diària.

Raspalls dentals

Raspalls dentals normals

Una tècnica de raspallat normal

1. Col·loca el capçal del raspall amb els filaments formant un **angle de 45°** respecte a les dents.
2. Mantenint aquest angle:
 - Pressiona contra la **vora de les genives**.
 - Mou el raspall en sentit **anteroposterior**, amb **moviments vibratoris curts**, abastant **dues o tres dents**.
- Quan es netegen les **cares linguals**, el raspall es col·loca **verticalment** per poder accedir millor a l'àrea.
- La finalitat d'aquesta tècnica és **eliminar el dipòsit** tou situat per sota i per damunt de les genives.

Productes sanitaris per a la higiene bucodental

Raspalls dentals

Raspalls interdentials o interproximals

- Eliminen la placa interdental, quan els espais entre les dents són una mica grans.
- Se'n recomana l'ús en persones que duen **ortodòncia, implants o pròtesis fixes**.
- Segons la **grandària** del raspall, distingim entre:
 - Mini.
 - Micro.
 - Maxi.
 - Cònic.
 - Cilíndric.

Productes sanitaris per a la higiene bucodental

Raspalls dentals

Raspalls dentals elèctrics

- Aquests raspalls:
 - Compleixen la mateixa **funció** que els normals.
 - Eliminen la placa bacteriana generada durant el dia **més ràpid**.
- Els més habituals són els de **capçal petit i rodó**.
- Alguns tenen **diferents velocitats**.
- N'hi ha que, si s'exerceix **massa pressió** sobre les dents, es paren de forma automàtica.

Productes sanitaris per a la higiene bucodental

Raspalls dentals

Raspalls per a dentadura postissa

- Les dentadures postisses requereixen un **raspallat diari** per mantenir:
 - La **frescura**.
 - Una eliminació efectiva de les **taques**.
- Els **raspalls** per a aquest cas:
 - Són **semblats** als normals.
 - Tenen el **capçal tallat en angle**.
 - Poden tenir **dos capçals**.
 - Disposen de **mànec anatòmic**.

Productes sanitaris per a la higiene bucodental

Raspalls dentals

Raspalls ortodòntics

Durant el **tractament amb aparells d'ortodòncia**:

- Aquests poden acumular **restes d'aliments i placa bacteriana**.
- La higiene bucal és molt important.
- Alguns **aparells ortodòntics**:
 - Són **fixos**.
 - Dificulten la neteja de la boca.
 - Fan necessari recórrer a **raspalls ortodòntics**, amb coll flexible i capçal tallat en V, i amb un **doble efecte** de neteja:
 - Sobre l'**aparell** d'ortodòncia.
 - Sobre les **genives**.

Productes sanitaris per a la higiene bucodental

Sedes i cintes dentals

Les **sedes i cintes dentals** són un fil o cinta que elimina la placa de les superfícies interdentals inaccessibles per al raspall.

- La **seda** és un fil de secció circular, mentre que la **cinta** és ampla i plana.
- S'han d'utilitzar:
 - Com a part de la higiene bucal normal.
 - Amb cura per evitar lesions a les genives.
- N'hi ha diferents **tipus**:
 - Seda amb cera o sense.
 - Cinta amb cera.
 - Cinta amb fluor i menta.
 - Seda amb fluor i menta.

Totes dues són igual d'efectives i l'elecció depèn de les preferències de cada persona.

Productes sanitaris per a la higiene bucodental

Netejador lingual

Els **netejadors linguals** són per netejar la superfície de la llengua.

- Són importants en casos d'**halitosi**, ja que:
 - A la llengua s'hi acumulen la majoria de bacteris de la boca.
 - Aquests bacteris causen la mala olor.
- Tenen una **superfície ondulada**, que:
 - Es passa per damunt la llengua.
 - La neteja de forma mecànica.

Productes sanitaris per a la higiene bucodental

Cons o estimuladors

Els **cons o estimuladors** són instruments de forma cònica que estimulen la circulació sanguínia.

- Es fabriquen en **goma o plàstic flexible** i amb forma cònica.
- S'introdueixen a l'**espai interdental** per:
 - Estimular la **circulació sanguínia** de la zona.
 - Afavorir la **regeneració** i la **desinflamació**.
- Poden anar units al raspall o ser un instrument independent.
- Estan:
 - **Indicats** en espais grans i en implants.
 - **Contraindicats** en genives sanes.

Productes sanitaris per a la higiene bucodental

Irrigadors dentals

Els **irrigadors dentals** són equips per netejar els espais interdentials.

- Projecten un doll d'**aigua a pressió**, per:
 - Eliminar **restes alimentàries** dels espais interdentials.
 - Fer **massatges** a les genives i estimular-les.
- Aconsegueixen reduir la **placa bacteriana**, i el **sagnat** i la **inflamació** gingival.
- Estan **indicats** en persones que duen ortodòncies o pròtesis i en les diabètiques.
- Hi ha dispositius d'irrigació d'**antisèptics**, que eliminen la placa on el raspall dental o les sedes no poden entrar.

Productes per a dentadures postisses

- Les dentadures postisses cal:
 - **Netejar-les** almenys una vegada al dia amb un **raspall especial**.
 - **Desinfectar-les**, després del raspallat, amb **tabletes efervescents**.
 - **Esbandir-les** amb aigua abans de tornar-les a introduir a la boca.
- Les **tabletes** es dissolen en un got d'aigua tèbia, on es deixarà la dentadura tota la nit.
- Amb aquest procés s'aconsegueix:
 - Eliminar els productes **insolubles** en aigua.
 - Destruir els **gèrmens** que provoquen males olors.
 - Eliminar la **placa bacteriana**.
 - Blanquejar les **dents**.

A la farmàcia hi trobem productes que fixen la dentadura postissa a les genives o al paladar.